

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton.

Előfizetési ár: egész évre 20 korona, fél-
évre 10 korona. Egyes szám ára 50 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Kollégium:
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Nagy egyházak.

E cím alatt írt K. B. e lap 25. számában nagyon bölcs, csupa igazságokat tartalmazó cikket. A sok igazság közül csak kettőre mutatok rá:

1. A nagy egyházak bajait mai szervezetük fenntartása mellett orvosolni nem lehet.

2. Orvoslás nélkül pedig népes egyházközseink, református egyházunk legbecsesebb gócpontjai, aláhanyatlanak. Ha e két igazságot elfogadjuk, — pedig mindenkinek el kell fogadnia, aki ismeri nagy egyházaink szervezetét és bajait, — akkor le kell vonnunk a kettőből egy harmadik igazságot: azt, hogy nagy egyházaink mai szervezetét — szervi bajaik orvosoltatása végett — okvetlen meg kell változtatnunk. Zsinatunk egyik legfontosabb feladatát kell, hogy képezze ez a változtatás.

Más célravezető változtatást elképzelni sem tudok, mint a nagyegyházaknak több önálló egyházközségekre felbontását. S miért épen ez lenne célravezető? Azért, mert ezt kívánja, ezt követeli a mi egyházunk természete, lelki alkata.

A mai szervezet ép azért káros, ép azért okoz sok betegséget, mert természetellenes. Ennek a természetellenes szervezetnek folyománya az a természetellenesnek látszó, de mégis lecáfolatlan igazság, hogy ahol legtöbb erőnk van koncentrálnva, t. i. nagy, népes gyülekezeteinkben, ott vagyunk a legerőtlenebbek, leggyámoltalanabbak, ott legkisebb a hódítás és az ellenálló erőnk.

A mi vallásunk nem tömegvallás, hanem önálló egyéniségek öntudatos, egyéni meggyőződésen alapuló vallása; tehát a mi egyházunk önálló, öntudatos egyéniségeknek önkéntes társulása.

Ebből következik, hogy 1. egyházunk minden önálló tagja, mint önálló egyéniség, egyéni elbánást igényel azok részéről, akik hatni akarnak rá, akik vezetni, irányítani kívánják; 2. hogy a több egyénből álló nagyobb egység, az egy-

házközség is sajátos vonásokkal bíró, lelki közösségben élő önálló egyéniség kell hogy legyen. S csakis akkor egészséges, ha ilyen; csak akkor egység, csak akkor igazán egyházközség.

A lelki közösség, a sajátos egyéni vonások pedig csak akkor alakulhatnak ki az egyházközségben, ha tagjai állandó jellegű, közös ráhatásokban részesülnek a lelkész és a világi vezetők által; tagjait legalább látásból való személyes ismeretség, közös célok, közös alkotások szeretete, bajtársi, hitrokonoi összetartozandóság érzete fűzi össze; ha úgy érzi mindegyik, hogy az a pap az ő papja, a templom, az iskola, az egyházközség minden vagyona, minden intézménye, minden erkölcsi értéke, jó hírneve, becsülete, az övéi is és hogy mindezekért őt is felelősség terheli.

Ilyen kötelek, ilyen érzések, ilyen lelki közösség nélkül nem képzelhető el egészséges, erős, fejlődésképes kálvinista egyházközség. De ilyet hiába keresünk több papos népes gyülekezeteinkben. Ilyen csak a legfeljebb néhány ezer lelkes egypapos egyházközség lehet. És csak az ilyenben részesülhetnek a hívek *egyéni elbánásban*, igazi lelki gondozásban.

Lelki gondozás nélkül pedig az egyházközség nem töltheti be hivatását, nem érdemli meg a keresztyén gyülekezet nevet sem.

Mindezek lélektani igazságok, amelyek előtt szemet hunyni lehetett sokáig önös érdekekből, kényelemszeretetből, csökönyös maradiságból, de amelyeket lecáfolni lehetetlenség.

Nagy egyházaink bajai, szégyenletes gyengeségei pedig immár oly hangosan kiáltoznak, hogy azokról még a behunyt szeműek, a bedugott fülűek is kénytelenek tudomást szerezni.

Szerezzen hát tudomást zsinati törvényhozasunk is és orvosolja az orvoslandókat.

Első lépésként elég lesz kimondani, hogy minden több papos gyülekezetünk annyi önálló részre osztandó külön presbiteriummal, ahány papja van. Az eddig közös vagyon megosztására

állapíttassanak meg bizonyos irányelvek. Az egyházköztség egészséges életműködéséhez nem feltétlenül szükséges alkotások, pl. középiskolák, kórházak stb. maradhatnak továbbra is közös birtokul.

Hogy az anyagi ügyek új rendezése okozni fog bizonyos nehézségeket, az kétségtelen; de ezeket a szétválasztás ellen komoly okul nem hozhatja fel komoly ember. A gyülekezetek egészséges lelki életet kell biztosítani, a gyülekezetek életérdekeről van szó: ezzel szemben el kell némulnia minden kicsinyeskedésnek, ezért érdemes megküzdeni minden nehézséggel.

Hosszú évek fájdalmas tapasztalatai égették lelkembe letagadhatatlan igazságokul az elmondottakat: ajánlom azokat illő tisztelettel a zsinati atyák beemes figyelmébe.

Mezőtur.

Borsos Károly.

Egyház

Énekeskönyvünk s az új próbaénekeskönyv statisztikája.

Az új próbaénekeskönyv az 1916. év június havában a múltkori zsinat által kijelölt elvek alapján elkészült, s amint az előszóban olvasható: „a zsinat fogja eldönteni, hogy az új próbaénekeskönyv alkalmas lesz-e új énekeskönyvül.” Az új zsinat énekeskönyvügyi bizottsága ez év március havában már foglalkozott az új próbaénekeskönyvvel, s úgy tudom, hogy a bizottság jelentése a könyvről már keszen van. Az adott helyzetben annál fogva már minden bírálat idő után való, s nekem annál kevésbé feladatomban bírálat tárgyává tenni a próbaénekeskönyvet, mert a szerkesztő bizottságnak tagja voltam. Minden bírálati szándék nélkül céloim az, hogy statisztikai adatokra támaszkodva énekeskönyvünk s az új próbaénekeskönyv között összehasonlítást tegyek s a rideg számok világánál a két énekeskönyv között mutatkozó különbséget feltüntessem. Adatok és tények sokszor minden magyarázat nélkül magukban is tanulságul szolgálnak. Talán az általam közlendő adatok sem lesznek minden tanulság nélkül valók.

Tájékoztatóul előrebocsátom, hogy midőn az új próbaénekeskönyvvel szemben *énekeskönyvünkről, mostani énekeskönyvünkről, a magyarországi énekeskönyvről* beszélek, az 1806. évben szerkesztett énekesnek elavult hangjegyű régi kiadásait s az 1877. évben bizonyos revízió keresztlment modern hangjegyű, versek kihagyása nélküli nagyobb alakú kiadást értem.

Először és igen röviden a *zsoltárokkal* foglalkozom.

A zsoltárok, úgy amint énekeskönyvünkben vannak, Szenci Molnár Albert fordításai az 1607. évből. Most azokon, hogy az új próbaénekesbe átmentek, két változtatás történt. Egyik, hogy az énekeltni nem szokott versek kihagyattak. Másik, hogy közülök 30, eddig egyáltalán nem énekelt zsoltár, használhatóság szempontjából, hacsak egy-két verssel is, más dallamra iratott át.

Énekeskönyvünkben van 1436 zsoltárvers, a próbaénekeskönyvben 647. Kevesebb lett a zsoltárversek száma 789-el.

Énekeskönyvünkben a zsoltárdallamok száma 124. Most kimaradt 30. A próbaénekesbe átment 94.

1806. évi énekeskönyvünkben a zsoltárdallamok a régi francia énekeskönyvekből átvett elavult hangjegyzésben (Ckules, longa, brevis, semibrevis hangjegyek), az 1877. évben revideált debreczeni énekeskönyvben s az új énekesben modern hangjegyzésben (g kules, új hangjegyek) állanak.

Nem lehet felemlítés nélkül hagynom, hogy az 1806. évet megelőző régi énekeskönyvekben nagy számmal (103) vannak magyar dallamú *magyar zsoltárok*, melyeknek legnagyobb része még a reformációnak első századából való. Ezeket az 1806. évi revízió mellőzte, s helyettük a Szenci Molnár Albert-féle zsoltárokat vette fel. Szenci külföldön kiadott zsoltárainak előszavában a maga zsoltáiról s a magyar zsoltárokról így nyilatkozik: „De nem oly szándékkal fordítottam, hogy az előbb szokott énekeket ki akarnám venni a híveknek kezéből, avagy hogy ezeket egyebekénél ékesebbeknek állítanám. Mert látom, hogy főemberek által a zsoltárok nagy része meg vagyon fordítva, kik közül az én tetszésem szerint legszebbek a Szegedi Gergelyé és Sztárai Mihályé.” Nem úgy történt, amint Szenci gondolta. Zsoltárai a magyar zsoltárokat teljesen kiszorították.

Térjünk át az *énekekre, a dicséretekre*.

Mostani énekeskönyvünkben van összesen 253 ének (15 kezdő ének és 238 dicséret). Az új revízió kihagyott közülök 84 éneket, a próbaénekesbe átvitt 169 éneket oly módon, hogy mostani énekeskönyvünkben hat dicséretet (5., 27., 47., 48., 74., 75.) és két dicséretverset (230. dics. 5. v. és 234. dics. 5. v.) a kezdő énekek közé osztott be. Új ének a próbaénekesben 109. A régi 169 énekekkel együtt 278. (37 kezdő vagy záróének és 241 dicséret).

Ének szaporodás az új próbaénekesben 25 (22 kezdőének és 3 dicséret).

A próbaénekes 278 éneke közül az erdélyi énekeskönyvből való 50 (10 kezdőének és 40 dicséret), az első próbaénekesből való 45 (6 kezdő és 39 dicséret), új ének 14 (3 kezdő és 11 dicséret), a magyarországi énekeskönyvből való 169 (18 kezdő és 151 di-

eséret). Százalékarányban feltüntetve: énekeskönyvünkben való 61%, az erdélyi énekesből való 18%, az első próbaénekesből 16%, új ének 5%.

Az erdélyi énekesből valók (az új próbaénekes sorszámai szerint) 1, 6, 9, 13, 14, 29, 30, 31, 32, 33, 48, 58, 61, 81, 82, 91—98, 159, 172—175, 191, 195, 196, 201, 202, 206, 213, 217, 220, 221, 231, 232, 244, 247, 251, 253, 259, 261, 264, 269, 274, 277.

Az első próbaénekesből valók: 12, 19, 21, 23, 24, 28, 43, 49, 50, 56, 57, 67, 74, 75, 99—102, 176, 177, 178, 186—190, 197—200, 207, 215, 216, 227, 228, 233, 234, 246, 248, 252, 260, 265, 272, 273, 278.

Újak: 27, 36, 37, 212, 218, 219, 222, 223, 224, 230, 235, 236, 237, 262.

A többi, itt egyenként meg nem nevezett 169 ének mostani énekeskönyvünkben való.

Azok, akik eddig a magyarországi énekeskönyvet használták, a próbaénekesben levő 278 ének közül a magyarországi énekesből átvett 169 éneket *réginek*, a többi, számszerint 109-et *újnak* fogják tekinteni. Százalékarány szerint: régi 61%, új 39%. A régi és új énekeknek ez a százalékaránya azt mutatja, hogy a mostani revízió *mérsékeltlen liberális*. Hogy milyen volt az 1806. évi revízió, vagyis mostani énekeskönyvünk revíziója, szintén a szám adatok bizonyítják. Az 1806. évben szerkesztett énekeskönyvünk megelőző XVIII. századvégi énekeskönyvben levő 361 ének közül ugyanis csak 52 ének (14%) jött át mostani énekeskönyvünkbe, s ez az 52 ének énekeskönyvünk 253 énekének csak 20 százalékát teszi, minélfogva énekes könyvünkben a régi és új énekek százalékaránya 80%:20%. Ebből az állapítható meg, hogy az 1806. évi revízió *tulságosan radikális* volt. Ezen radikálizmuson egyébként nem lehet csodálkozni, látva a XVIII. századvégi énekeskönyvekben foglalt énekeknek és dallamoknak tulságos gyengeségét, amit következtetni lehet az átvételre érdemesített 52 éneknek minőségéből is. Az átvett énekek ugyanis mostani énekeskönyvünk sorszámai szerint: 5, 8, 16, 17, 25, 26, 29, 35, 36, 37, 42, 43, 48, 63, 64, 65, 70—76, 138—146, 153—157, 162, 163, 165, 171, 172, 173, 176, 179, 190, 200, 229. Uram Isten siess. — Istennek szent fia. — Könyörülj rajtunk. — Ha te meg nem tartasz. — Lehet gondolni, hogyha ez az 52 volt a legjobb, milyen lehetett a mellőzött 309. Ezen 52 énekből a mostani revízió megtartott 28 éneket, kiejtett 24-et s felvett még az 1806. év előtti énekeskönyvből kettőt (*Erős várunk* és *Atya, fiú, szentlélek*. A régi énekesben 104 és 39 számok alatt). A próbaénekesben annálfogva 30 olyan ének van, mely a XVIII. századvégi énekeskönyvekben is megtalálható. Ezek a próbaénekes sorszámai szerint: 7, 8, 20, 26, 29, 42, 47, 62, 79, 80, 87, 88, 89, 160—165, 179, 180, 181, 192, 193, 205, 209, 234, 242, 257, 263.

Az 1877. évben revideált debreczeni énekeskönyv

előszavában azt olvassuk, hogy énekeskönyvünkbe 56 ének jött át az azt megelőző régi énekeskönyvből. Szerintem 52. A különbség a legnagyobb valószínűség szerint onnan van, hogy én a Szenci zsoltárainak toldalékából vett négy éneket (81, 137, 166, 177) nem számítottam, mert a régi énekeskönyv 361 éneke között ez a négy ének nincs meg; az 1877. énekeskönyv revizora ellenben odaszámítja. Az én kutatásaim szerint mostani énekeskönyvünk 253 éneke közül a régi énekesből való 52, a zsoltárok toldalékából való 4. Szönyi Benjámint *Szentelek hegedűjéből* való 2, (23, 61). Losonczi István *Éneklésben tanítómester-éből* való 18 (107—123 és 167). Új ének 177. (Azoknak, akik énekeskönyvünknek s a régi énekeskönyveknek történelmi múltja iránt érdeklődnek, ajánlom figyelmébe *A magyar református énekeskönyv múltja* című könyvecskémet.)

Az 1903-ban szerkesztett első próbaénekeskönyvet számadataink alapján *nagyon liberálisnak*, sőt *radikálisnak* lehet mondani. Megtartott 86 zsoltár (57%), kimaradt 64 (43%).

Szügyi József.

(Folytatjuk.)

Iskola

Ötvenéves találkozó.

Adomány a tápintézetnek.

A debreczeni kollégiumban az 1868. évben érettségi vizsgálatot tett ifjak, mint már idős férfiak, folyó évi június hó 16. napján ötvenéves találkozóra gyűltek egybe. Az érettségi vizsgálatot felszázaddal ezelőtt 78-an tették le s közülök már csak 26 van életben. Az élők közül 10-en jöttek össze, nevezetesen: Buday János nyug. kir. táblai tanácselnök Szegedről, Szigeti Elek református lelkész Bihar-keresztesről, Incze Kálmán nyug. miniszteri tanácsos Budapestről, Mészöly Győző református lelkész Alcsuthról, Nagy Lajos takarékpénztári könyvelő Bihar-keresztesről, Kálmán Dezső nyug. református lelkész, Simonffy István ügyvéd, Szabó Lajos nyug. m. kir. vincellérképezdei igazgató és Kovács József nyug. polgármester Debreczenből s Vadon Miklós nyug. református lelkész Nagyváradról.

Az összegyűltek az oratoriumban hálaadó istentiszteletet tartottak, amelyen Kálmán Dezső imádkozott. Ezután tanácskozássra átmentek a kistanács-terembe, ahol Buday János elnökölt, a jegyzői feladatot pedig Vadon Miklós látta el. Sok kedves emlék felújítása és a régiek számba vétele után nagy lelkesedéssel hozták meg azt a határozatot, amely a jegyzőkönyvben ekként van megörökítve:

„Indítványoztatott, hogy illő és igen szép dolog volna, hogy mielőtt az egybegyűltek végleg elhagynók e megszentelt falakat, az ősi Alma Matert, ifjú remé-

nyeink és küzdelmeink tanyáját: a hála és szeretet érzelme lobogna fel keblünkben, még pedig nemcsak elröppenő szavakban, hanem hálás szívből származó cselekedetben, jótékony adományban, annál is inkább, mert többen voltak közöttünk, akik nemcsak tanításban, hanem jótéteményekben is részesültünk; ezért indítványoztatott, hogy a főiskolai tápintézet számára adományozzunk tehetségünk szerint valamely összeget. — hogy ezáltal egy porszemet adjunk a sziklához, amelyen a magyar tudományosság erős vára épül.

Az összeadott pénzösszeg megszámláltatván, megállapított, hogy a megjelölt célra Ezerhetvennégy korona gyűlt össze.

Buday János megbízott, hogy ... az 1074 koronát a megfelelő illetékes helyre adja át".

Sok tekintetben jelentős ez a határozat; úgy is, mint a hála megnyilatkozása, úgy is, mint a szellemi kincseknek anyagi kamata, de legnagyobb értéke az, hogy a régi diákok meglátták a kollégium legújabb szükségét és a tápintézet sok deficittel küzdő baján óhajtottak vagyoni tehetőségük szerint segíteni. Első és útmutató adomány ez kollégiumunknál azok számára, akik hálátelt szívök sugallatát követve, ott akarnak leginkább segíteni, ahol a baj a legnagyobb.

Dicséret illesse az éleslátásért az adományozó 10 ötvenéves falalkozót s kötelezze e nemes cselekedet hasonló buzgóságra és tevékenységre Alma Materünk többi hű fiát, hogy így a tápintézetében újra megerősödve, a mai sok szenvedést és nélkülözést tűrő és némán viselő diákseregnek lehessen továbbra is dajkáló Alma Materé!

Közélet

A mi nyomdánk.

A mostani számtól kezdve új vállalatnál készül lapunk: Debreczen szab. kir. város és a tiszántúli református egyházkerület könyvnyomtató vállalatánál. A szerződés ugyanis, melyet a város és az egyházkerület a nyomdavállalat közössé tétele tárgyában kötött, július 1-ével életbe lépett és ettől a naptól az addigi „városi nyomda”, mint az új társaság tulajdona folytatja tovább működését.

Az átvétel és átadás június 29-én és 30-án történt meg. A nagyfontosságú aktusnál az egyházkerület részéről dr. Kun Béla, Soltész Elemér és dr. Tóth Lajos jártak el, míg a város részéről Csóka Sámuel főjegyző, dr. Csűrös Ferenc tanácsos, Kondor Kálmán főszámvevő voltak jelen. Azokat, kik a nyomdavállalat berendezését apró részletekig nem ismerhették, kellemesen lepték meg a leltárszerű átvétel rendén tapasztaltak: a berendezés nem is gondolt nagy stilusu volta, a becses gépek, melyeknek egyikét-

másikat ma egyáltalán nem lehetne megszerezni, a gazdag betűanyag s az értékében béke idején is kevés helyt felülmúlt árúraktár. A szombaton délelőtt 9-kor kezdett s vasárnap délután 4-kor befejezett leltározás eredménye szerint a bizottság a nyomdavállalat tiszta vagyonát a szerződésben megszabott mértékkel mérve 450,000 koronában állapította meg, minek folytán az egyházkerület ugyanennyi összeggel járul a vállalkozáshoz és így a nyomda-vállalat kezdő alaptőkéje 1918 július 1-én 900,000 korona. Ez a tőke azonban jelentékenyen emelkedni fog, mert a szerződés egész tartalma alatt az évi tiszta nyereségnek felerészét mindig a nyomda-vállalat gyarapítására kell fordítani, úgyhogy a szerződéses ötven év leteltével kétségkívül igen nagy vagyont fog ez a vállalat reprezentálni.

Június 30-án, vasárnap délután 5 órakor már összeülhetett az új vállalat felügyelő bizottsága alakuló gyűlésre, minthogy a szerződés értelmében elnökét és helyettes elnökét maga választja a tagjai sorából. Elnök lett Márk Endre udv. tanácsos, polgármester és egyházkerületi tanácsbíró, míg helyettes elnök Csóka Sámuel városi főjegyző. A felügyelő bizottságnak tagjai még az egyházkerület részéről Domahidy Elemér e. m. gondnok, dr. Ferenczy Gyula egyh.-ker. tanácsbíró, Soltész Elemér és dr. Tóth Lajos egyh.-ker. jegyzők, dr. Lencz Géza egyetemi tanár és kollégiumi igazgató, Uray Sándor debreczeni lelkész; Debreczen sz. kir. város részéről pedig dr. Csűrös Ferenc tanácsos, dr. Kun Béla és ifj. Schwarcz Vilmos törvényhatósági bizottsági tagok és dr. Magoss György tiszti főügyész, mint a vállalat ügyésze.

A felügyelő bizottság tagjait az egyházkerületi közgyűlés még az 1916. évben megválasztotta, Debreczen város törvényhatósága azonban csak a jún. 28-án tartott közgyűlésében. Ez az utóbbi választás némi mozgolódást is idézett elő és pedig annak folytán, hogy a városi tanács és a jogügyi bizottság (— végül is elfogadott —) javaslata szerint a felügyelő bizottságba eggyel több tag proponáltatott a tanácsbeliek közül, mint amennyi a régi vállalati felügyelő bizottságban működött és ennek folytán míg az egyesüles előtt a törvényhatósági bizottsági tagok közül 3 volt a felügyelő bizottságban, e javaslat elfogadása esetén csak kettőnek juthatott hely, miért is a tanács a régi tagok közül a csakugyan megválasztott kettőt jelölte, a harmadikat, az igen érdemes Dávidházy Kálmánt ellenben mellőzte. Ez méltán okozott kedvtelenséget, mert Dávidházy a nyomda önálló vállalattá létele óta mindig tagja volt és pedig igen értékes és hozzáértő tagja a felügyelő bizottságnak. A városi közgyűlésen aztán több felszólalás hangzott el a tanácsi javaslat ellen, — némelyek azt óhajtották, hogy a tanácsbeliek egyáltalán ne vegyenek részt a felügyelő bizottság-

ban, — ami annak folytán, hogy ők a cég jegyzői, nem volna célszerű berendezés, — egyik bizottsági tag pedig azt kifogásolta, hogy dr. Kun Béla maradjon tagja a város részéről a felügyelő bizottságnak, mivelhogy ő — a felszólaló szerint — mint egyházkerületi főjegyző, a kerület érdekeinek képviselője lesz.

Bármennyire nem szívesen foglalkozunk olyan kérdésekkel, melyek lapunk szerkesztőségéhez tartozók személyével kapcsolatosak, ezt a felszólalást mégis meg kell említenünk, mint egyik szimptomáját annak a szomorú ténynek, hogy a mi autonóm egyházi berendezkedésünk kivételével és egyházalkotmányunk szabályaival mennyire nem ismerősök az emberek. Természetesen akkor, amikor a *kultusz-miniszteriumban* mindenféle fontos rendelkezés megtételére a *püspököt* kéri fel s attól várják, hogy vagyonokat átadjon, jogi kötelezettségeket az egyházzért vállaljon stb., amikor magas állásban levő *méltóságos úr* okiratban azt írja, hogy ez és ez az *egyházkerület tekintetes főgondnoki hivatalánál helyezendő el* (— nyilván olyan kórházi, vagy más intézeti gondnokra gondolt —) akkor, amikor magas tudományos testületben nem tudják elképzelni, hogy valaki az *egyházról* ráruházott lisztseget nem hivatali állásként viselje, — nem lehet csodálkozni, hogy egy egyszerű iparos az egyházkerületi világi főjegyzőt olyanféle hivatalviselőnek tartja, mint teszem fel az ipartestületi jegyző. Még jó, hogy nem mindenkinek egyházi tisztsége olyan közismert, mint a Kun Béláé, mert különben természetesen következnie kellett volna a Márk Endre és Magoss György kifogásolásának, mivelhogy ők meg egyházkerületi tanácsbírák. S így belekerülvén a most — úgy látszik — divatos inkompatibilitási vitába, az egyházkerületi közgyűlés valamelyik tagja meg méltán kifogásolhatja Lencz Gézát és Ferenczy Gyulát, mivel ők meg Debreczen város törvényhatósági bizottságának tagjai.

Egyébiránt a városi közgyűlésen e kérdések tárgyalásánál általában puszkaporos volt a hangulat és valószínűleg felebbezés is lesz. Még arra is volt indítvány, hogy a *szerezés* egyes tételeinek megváltoztatását mondja ki egyoldalúan az ügykezelési szabályzat keretében a közgyűlés, ami, persze, meg nem történhetett.

Mindazonáltal reméljük, hogy az ellentétek teljesen elnyugosznak és a nagyhivatású és kitűnő vállalat minden érdekelt tényező teljes egyetértése mellett fogja folytatni a múlthoz méltó munkálkodását. Azokban, kik a vállalat élén állnak, a kipróbált erejű művezetőben s derék helyettesében, úgyszintén az ismert buzgóságú felügyelő bizottságban megvan erre a garancia.

Egy indítvány azonban a városi közgyűlésen leszavazottak közül mégis megérdemli a meggondo-

lást. Ez az, hogy a vállalat jelzésére a hosszú cég helyett valamely rövidebb cím állapíttassék meg. Mi azt hisszük, hogy ez a rövid cím még hosszú időn keresztül a „*Városi nyomda*” marad. Szép volna azonban az a gondolat — s könnyen is hozzá lehetne szoktatni a közönséget —, hogy a nyomdavállalatot alapítójáról *Méliusz-nyomda*-nak nevezzék.

A békési örömnapok.

A fogadtatás elvégeztével a városháza díszes nagy tanácstermében az üdvözlő küldöttségek vártak püspök urunkra. Ha időnk és terünk engedné, nagy készséggel reprodukálnánk azokat a tartalmas szavakat, ha rövid kivonatban is, amelyek az üdvözlő beszédek keretében szívrehatólag elhangzottak. De csak a névsor feljegyzésére szorítkozhatunk. Első volt a katolikus egyház küldöttsége, utána a görög keleti, az izraelita hitközségé, a békésbaráti egyházmegye elnökségé, több lelkész részvételével, a szomszédos egyházaké, a békési nőegyleté, az izraelita nőegyleté, a királyi járáshíroságé, a megyei közigazgatásé, a kir. adóhivatalé, a Wenckheim uradalom igazgató és kezelő tisztjeié, a városi előjáróságé, az ipartestületé, a községi tantestületé dr. Török Gábor iskolaszéki elnök vezetésével, a református iskolaszék és tantestületé; a kisgazda-köré, mintegy hetvenkét megjelent taggal, a református főgimnázium tanári karáé és az egyház presbiteriumáé, harminckét megjelent presbiterrel. Mondani is felesleges, hogy püspök urunk, vagy amint a békésbarátiak szeretik a benső ragaszkodás és gyermeki szeretet kifejezőjeként, „püspök atyánk”, a nagyszámú küldöttség vezetőinek üdvözlő szavait nagy szeretettel meghallgatva s a bennök foglalt specifikus kijelentéseket és kifejezéseket átértve és megragadva, egyen-egyen találó szavakban válaszolt valamennyire. Igen szerencsésen s nagy hatás mellett foglalkozott a kisgazdák körének küldöttségével, lelkesítve őket, hogy abban a front mögött folytatott harcban, melynek megvívásában s diadalra juttatásában a feladat a már tisztos hajlott korú gazda-hazafiakra várakozik, legyenek kitartók, nem az anyagi haszonért, mely nehéz munkájuk után illeti őket, hanem hazánk megtartásáért, a magyar nemzet véres küzdelmének óhajtott eredményhez való jutásáért, mindnyájunknak közboldogságáért. Alig volt vége a fárasztó, de gyönyörűséggel végzett fogadás munkájának: lanckadatlan püspökünk a városi látogatások nagy feladatának teljesítéséhez látott. Felkereste s boldoggá tette látogatásával a küldöttségek elnökeit. Ennek a kedves munkának az elvégeztével a nap már kezdett bealkonyodni, pedig üdítő vacsorára kíséretével, a gimnázium érettségi vizsgáján kormányképviselőként jelenlevő dr. Pruzsinszky Pál budapesti református theologiai akadémiai tanárral, több városi

és vidéki vendéggel együtt dr. Márk Ferenc lelkész magyar vendégszerető házához kellett előbb sietnie, onnan pedig a nagyszabású ünnepélyes előadásokra a gimnázium dísztermébe. A házigazda és kedves neje kifogyhatatlanok voltak a vendégszeretet minden elképzelhető fordulatanak, fogásának gazdag gyakorlásával. S ne tagadjuk, hogy a gazdagon s mégis nemes egyszerűséggel terített asztal éldéseit a kiállott fáradsalmak után nagy élvezettel fogadtuk és szinte sajnáltuk, hogy a kellemesen, tartalmasan megindult társalgást az ünnepélyes előadásokra való sietés korán félbeszakította. De az ott nyert szellemi élvezet kárpótolt bennünket mindenekért.

Hatalmas nagy plakát hirdette, hogy június 16-án és 17-én Békésnek nagy napja lesz. 16-án esti 9 órakor vette kezdetét az idegenbe helyezett és a front mögötti magyar Katorna-Olthonok, valamint a Kálvineum segítségével tartott gazdag tartalmú műsorból összeállított estély, a főgimnázium tágas és csinos tornatermében, melyet a díszes közönség teljesen megtöltött. Elsőben püspök urunk tartott alkalmi beszédet, melynek gyújtó ereje lelke mélyéig meghatotta a közönség minden tagját. A debreczeni főiskolai úgynevezett kiskántus, dr. Ferenczy Gyula lelkes szónoklata a katona-olthonok ismertetése körében, szavaiat, több rendbeli kisebb szindarab előadása, éneklés zongorakísérettel stb., s. b. annyira lekötötték a közönség figyelmét, hogy bár a végét érni nem akaró számok igénybe vették még az éjféltőlani időt is, azért senki se sokalta a mulatságot. Programmszerű berendezkedést nem lehetett előre megállapítani, mert a szereplők részvehetése bizonytalan volt. Nem is kaphatott a közönség a műsorról nyomtatott kimutatást. Elég is volt az, hogy minden szám kitűnően sikerült. Különösen ki kell emelnünk a püspök úr mélységes tartalmú megnyitója után a dr. Ferenczy Gyula rögtönzött előadását, mert ő a lávol maradt Kiss Ferencnek szánt szerepet töltötte be, tartván olyan lelkes hangú, mély érzésű, alkalomhoz mért beszédet, mely a közönség osztatlan tetszésével találkozott s dörgő tapsot váltott ki. Meg kell még emlékeznünk Berentés László főgimnáziumi tanár több rendbeli művészi alakításáról, melyben a műkedvelői képességet messze túlhaladó művészi előadással gyönyörködtetett mindnyájunkat. Ezeknek az igénytelen soroknak írója negyven évvel távozott el a békési gimnázium tanári szolgálata köréből, s így alkalma nyílt kedves tapasztalatokat szerezni arról, hogy mily óriási fejlődésen ment át Békés városa minden tekintetben az elmúlt negyven év alatt. Művelt közönsége számban meglétszereződött, társadalmi közléte felvirágzott, műkedvelő ifjúsága megsokasodott, és a sok irányú fejlődés fénye még ebben a háborús világban is ragyogott minden vonatkozásban, amikor pedig ifjaink, férfainak szí. e-java távol, a harátercker küzd, vérzik a

haza megtartásáért. De alig is lehet reáismerni a 40 év előtti Békésre, amikor annak még se vasútja, se közvilágítása, se kövezett utcája, se járdája, se díszes középülete nem volt. A műsor befejeztével az ifjúság táncra fejezte be az első felvonást az ünnepélyekből.

Június 17-én a reggeli harangszóra özőnnel tódult a lakosság püspök urunk meghallgatására a díszes templomba. Gondos emberek előre kérték, hogy miután a háború okozta nyomorúságok, testi, lelki szenvedések nyomain a lakosság békételessége kezd mutatkozni, püspök urunk hasson csillapítólag a kedélyekre. S valóban, a Pál apostol rómaabeliekhez írott levele 16-ik részének 20. versén felépített gyönyörű beszéd ezt a nemes és fontos célt teljesen el is érte. A színiig megtelt tágas templom boitíve alatt elhangzott gyülekezeti ének után a kiskántustól előadott művészi ének előkészítette a híveket, hogy a fenséges ima szárnyalása ég felé emelhesse a lelkeket. Aztán az édes-bús, majd megrázó, majd dorgáló és vigasztaló hangon elmondott alkalmi beszéd markolt bele a szívekbe. A felemelő hatás eredménye meglátszott az arcokon. A békételességek megnyugodott, a síró megvigasztalódott, a kétségbeesett a hit felmutatott horgonyába fogózkodott s úgy jutott el a biztató reménykedés partjaira.

(Vége következik.)

Kérő szó.

Nagytiszteletű Szerkesztő Úr!

Egy özvegy papné érdekében intézem kérő szavamat Nagytiszteletűségedhez s úgy tetszik, mintha én is a kevevárai kollegámat akarnám utánozni; tényleg ugyanolyan ügyben írok, méltóztassék e levelemet közzétenni.

Egyházközségemben özv. Bihary Gáborné 4 év óta ágyban fekvő beteg. Nővérével együtt tengetik életüket. A 840 korona özvegyi nyugdíja orvos- és patikára majdnem fölmege. A falubeliek adományaiból él, így is olyan nélkülözések között, hogy azt elképzelni is rettenetes. A mindennapi élet nehéz gondja mellett nem tud másra gondolni jobban, mint a gyógyíttatására. Mint lelkész felkeresem, vigasztalom s mindig sirva beszél nekem, hogy pld. ma ki küldött nekik enni, tegnap ki adott egy főzetnyi zsírt, tegnapelőtt elfelejtkeztek róla, azelőtt nem evett semmit, stb. Igazán megesik az ember lelke szegény özvegy papné nyomorúságán!

Kötelességemnek tartom, hogy én is, mint a kevevárai lelkész társam, szóljak hozzátok lelkész társaim. Segítsetek jó szívetekből fakadó adományokkal egy sír szélén levő özvegy papnén, akire, ha nem jöttök segítségére, a legnagyobb nyomor, talán az éhhalál vár. Egy pár koronát küldjeteek csupán, hogy a közelgő új termésből ő is betakarítsa magának az évi kenyeret, amire máskülönben — elhihetitek — képtelen volna.

Az Úr áldja meg azokat, akik e szenvedő papné lelki és testi nyomorúságán enyhítenek.

Bunyaszekszárd, u. p. Marosberkes.

Kitűnő tisztelettel

Gyököcssy József,
református lelkész.

Lapunk a múlt héten a több napos nyomdai szünet miatt nem jelenhetett meg; így most kettős számot adunk Hivatalos Értesítővel együtt, másfél iven. A felszaporodott pályázati hirdetések miatt több cikk és a Különfélék rovata a jövő számra maradt.

Pályázat

a komádi református egyház 10 tanítós iskolájában a külső kisebb leány tanítói állásra, melynek évi jövedelme a javadalmi jegyzőkönyv szerint, — jó 3 szobás lakáson és kerten kívül, — földben, terményekben és készpénzben összesen 1668 korona. Kötelessége ez idő szerint az I. és II. elemi osztályoknak a tiszántúli református egyházkerület tanterve szerint vezetése, esetleg a presbiterium által rendelt más osztályok tanítása. Úrvacsora osztásnál bortöltögetés.

Elöléptetés útján történő betöltés esetén egy államsegélyes állásra beadott pályázatok is figyelembe vétetnek. Ez állásokra református vallású férfi tanítók pályázhatnak a református lelkészi hivatalhoz 1918 augusztus 2-ig. Előd befektetéséért 25 korona fizetendő. Az állás f. évi szeptember 1-én foglalandó el.

PÁLYÁZAT.

A miskolci református főgimnázium előjárósága pályázatot hirdet egy görög-latin, egy matematika-fizika, két magyar és egy tetszőleges tanszakú helyettes tanári állásra. Pályázhatnak legalább alapvizsgázott protestáns vallású tanárjelöltek. Az állások javadalmazása 2000 K fizetés és 400 K lakáspénz. A képesítést, katonai viszonylatot, családi állapotot feltüntető kérvényeket 1918 július 10-ig kell beküldeni a református egyháztanácsához címezve a főgimnáziumi igazgatóságához.

Miskolcz, 1918 június 1.

Dr. Tüdös István s. k.
egyháztan. l. elnök.

Dr. gróf Haller József s. k.
igazg. tanácsi elnök.

Csorba György s. k.
gimn. igazgató.

2-2

Pályázat jogtanári állásra.

A máramarosszigeti református Lyceum jogakadémiáján üresedésben lévő római jogi tanszékre a febr. 19-én máj. 1-ig szóló határidővel kiírt pályázati hirdetés a Lyc. igazg. tanács június hó 14-én tartott gyűlésének határozata szerint megújítottatik, illetve a pályázati határidő aug. 15-ig meghosszabbítottatik.

A megválasztandó tanár köteles lesz a római jogot, valamint az akadémiai igazgatóság által részére esetleg kiosztott más rokon tantárgyakat heti 12 órán át tanítani és tárgyaiból megfelelő

speciál-collégiumokat, gyakorlatokat tartani és semináriumot vezetni.

A javadalmazásra általában a pályázat részletes feltételeire, valamint a kérvény felszerelésére vonatkozó pontos adatok a vall. és közokt. minisztérium hivatalos közlönyében egyidejűleg megjelennek; ugyszintén olvashatók a Debreczeni Protestáns Lap hivatalos értesítjőnek március 2-iki (7—9.) számában.

Közelebbi felvilágosításokat készséggel ad a jogakadémiai igazgató is.

Máramarossziget, 1918. évi június hó 21.

Dr. Gergely György,
jogakadémiai igazgató.

Tanítói pályázati hirdetmény.

A hosszúmezői nyugdíjazás folytán megüresedett II-ik tanítói állásra pályázat nyittatik.

1. Fizetése: Készpénz az egyház pénztárából havonként fizetve 600 korona. 2. Készpénz az Apaffi só alapítványból 60 korona. 3. Ismétlő iskoláért az egyház pénztárából 50 korona. 4. 65 szekér vagy szán fa megváltási ára 260 K. (Mig a drágaság tart, a fa ára 650 kor.) 5. 1·5 knln. fajzasi és legeltetési jog. 6. Az 1907. évi XXVII. t.-c. alapján fizetés kiegészítés és korpótlék. 7. Lakás, kert s melléképületek.

Kötelessége az iskolaszék által kijelölt elemi osztályok tanítása a Tiszántúli egyházkerületi tanterv szerint. Kézimunka tanítás a leányoknak.

Pályázhatnak okleveles református tanítónők, esetleg férfi okleveles tanítók is.

Kérvények felszerelve beadhatók alant írt iskolaszéki einökhöz 1918. évi augusztus 3-án délután 4 óráig.

Hosszúmező, 1918 július 1-én.

Nagy Endre,
iskolaszéki elnök.

Pályázati hirdetés.

A debreczeni református egyház pályázatot hirdet részint halálozás, részint nyugdíjba menés folytán megüresedett 3, azaz három (nev. a VIII., XXIV. és L. számú) férfitanítói állásra.

Fizetés: A) A VIII. és XXIV. sz. álláson: 1. Törzsfizetés az egyház pénztárából 1200 K. 2. Tüzifa nős tanító részére 14 köbméter 91 korona értékben, nőtlen tanító részére 10 köbméter 65 korona értékben. 3. Fizetés kiegészítés államsegélyből az 1913 : XVI. (tizenhatodik) törvény-cikk szerint. 4. Újabb intézkedésig pótlék az állami tanítók fizetése arányában az egyház pénz-

tarából a 184.981—1913. számú vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet által meghatározott mennyiségben és szolgálati években. 5. Lakás természetben vagy lakbér, ez utóbbi újabb intézkedésig az 1913 : XV. (tizenötödik) t.-c. 5. §. III. számú rovata szerint azon fizetési osztálynak megfelelőleg, melyben a megválasztandó tanító az 1913 : XVI. (tizenhatodik) törvénycikk alapján sorozva van.

B) Az L. számú álláson: 1. Törzsfizetés az egyház pénztárából 100 (Egyszáz korona). 2. Tüzifa nincs. A fizetés kiegészítés, pótlék és lakbér a fentebbi 3., 4., 5. fizetési pontok szerint.

Köteletség: Egy vagy két osztály, rendkívüli esetekben több osztály tanítása a tiszántúli református egyházkerület által megállapított tanterv szerint. (Leányok tanítója csak nős ember lehet, vagy ha nem az, egy év leforgása alatt tartozik megnevelni s osztályában a női kézimunkatanítására vagy taníttatására is köteleztetik.)

A pályázati kérvényekhez csatolandók: a) keresztlevél; b) oklevél; c) időrendben esperesileg megerősített szolgálati bizonyítvány; d) legújabb keletű orvosi bizonyítvány; e) az állam vagy más hitfelekezet tanítóképezdéjében nyert oklevél mellett a vallásból és az egyházi éneklésből s ezek módszertanából valamelyik református egyházkerület tanítóképesítő bizottságtól nyert bizonyítvány.

A pályázati okmányok az 1918-ik év augusztus hó 2-ik napjának délután 5 órájáig Szele György iskolaszéki elnökhöz (Ferencz József-út 37. szám) küldendők vagy adandók be. Hadba vonult tanítók helyett a pályázatot a hozzátartozóik is beadhatják.

A megválasztott tanító az iskolaszéki elnök által kijelölendő állomását, melyek közül egy a nyilastelepi, másik esetleg a Csapó-kerti iskolánál lesz, 1918 szeptember 1-én elfoglalni köteles; a debreczeni református tanítók segélyegyletének kötelezett tagja.

Vidékről költözködési költségei 100 korona erejéig megtérítetik.

Debreczen, 1918 június hó 30.

Dr. Dicsőfi József,
lelkészelnök.

Márk Endre,
főgondnok.

Dr. Juhász Nagy Sándor,
főjegyző.

Debreczen város és a Tiszántúli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.

Megjelentek !!

Wolhyniában.

Írta **Göde Lajos**, szekszárdi ref. lelkész.

Ára 6 korona 50 fillér.

Papi dolgozatok X. kötet.

Alkalmi egyházi beszédek.

Írta **Jánosi Zoltán**.

Ára kötve 10 korona.

Imádságok.

Bibliaolvasással egybekötött hétköznapi reggeli istentiszteletekre. — Írta:

F. VARGA LAJOS.

I-ső kötet. — Ára füzve 8 korona, kötve 12 korona.

II-ik kötet. — Ára füzve 8 korona, kötve 12 korona.

Portóra egy-egy könyvre 50 fillér küldendő.

Kapható:

HEGEDÜS ÉS SÁNDOR

protestáns irod. könyvkiadóhivatalában
DEBRECZEN.

A „HANGYA”

a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, ahol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményezők útbaigazításért a „Hangya” igazgatóságához: Budapest, IX. Közraktár-utca 34. sz. A „Hangya” kötelékében jelenleg 1700 fogyasztási szövetkezet működik, amelyek összforgalma 80.000.000 korona volt.

Földmívelő népünk erkölcsi emelkedésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés. A termelés fejlesztése, az értékesítés kedvezőbbé tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el.

HIVATALOS ÉRTESÍTŐ.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

4162—1918.

4172—1918. szám.

Valamennyi iskola tekintetes Igazgatóságának.

A vallás- és közokt. miniszter úr folyó évi június hó 6-án 95.830. sz. alatt kelt leírata szerint, a kormány felhatalmazása alapján elrendelte, hogy a közvetlen vezetése alatt álló minden rendű és fokú iskolák tanerői az 1918. évi gabonatermést átvevő s a magy. kir. miniszterium 2201—1918. M. E. sz. rendelete értelmében szervezendő bizottságba a törvényhatóság első tisztviselője által foganatosítandó beosztás szerint, mint hatósági kiküldöttek, esetleg mint segédszemélyzet, illetőleg mint miniszteri megbízottak igénybe vétessenek. Ugyanevak leírathoz arra kér, hogy a mi felekezeti tanerőinkre nézve is hasonló intézkedéseket tegyenek.

Ezen kérelemnek engedve, felhívom a minden rendű és fokú iskolák t. tanerőit, hogy felszólítás esetén szolgálataikat készséggel felajánlani sziveskedjenek.

Tisztelettel vagyok

Debreczen, 1918. évi június hó 14.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

4195—1918. szám.

Körlevél

a kebelbeli egyházmegyék nagytiszteletű Espereseihez

Tudomásul vétel végett s az érdekeltekkel leendő közlés kérésével tudatom, hogy az I. lelkész-képesség vizsga idejéül folyó évi szeptember hó 24-ik (huszonnegyedik) napját, a II. lelkész-képességi vizsga idejéül pedig a folyó évi szeptember hó 26-ik (huszonhatodik) napját tűztem ki.

Az első vizsgát tenni szándékozó atyafiaknak szeptember hó 23-ikán (huszonharmadikán) délután 4 órakor a lelkész-képző-intézeti igazgató úrnál, a második vizsgát tenni szándékozóknak szeptember hó 25-ikén (huszonötödikén) délután 4 órakor az egyházkerületi főjegyző úrnál kell jelentkezniök.

Előbbiek az abszolutóriumot s esetleges segédlelkeszi bizonyítványt, utóbbiak az első lelkész-képességi, valamint segédlelkeszi szolgálataikat igazoló, esperesileg e körlevél kelte után megerősített bizonyítványukat kötelesek a jelentkezés alkalmával bemutatni.

Atyafiságos szeretettel

Debreczen, 1918. évi június hó 22-én.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Körlevél

valamennyi kebelbeli Nagytiszteletű Lelkeszi Hivatalhoz.

Az egyházkerületi tankönyvriaktárosi ak az egyházkerületi nyomtatványok mostani helyzet által teremtett nyomdai árának emelkedettségére vonatkozó jelentése alapján a Hegedüs és Sándor-cég főbizományosnál kapható nyomtatványok egy részének árát a következőkben állapítom meg:

Születési <i>anyakönyvi iva</i>	drbja	— K 60 f
Házassági <i>anyakönyvi iva</i>	„	1 K — f
Születési, illetve kereszteleési <i>anyakönyvi kivonat</i>	drbja	— K 25 f
Tanítói díjlevél-minta	„	— K 20 f

Fenti ármegállapítást azzal közlöm, hogy e nyomtatványok az egyházkerületi főbizományosnál, Hegedüs és Sándor-cégnél kaphatók.

Tisztelettel vagyok

Debreczen, 1918 június hó 30-án.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

4217—1918.

Körlevél

valamennyi kebelbeli Nagytiszteletű Lelkeszi Hivatalhoz.

A Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter úrnak 26.448—918. május 29. sz. intézvényére utalással értesítem Nagytiszteletet, hogy dacára annak a körülménynek, hogy a cs. és kir. hadügyminiszteriumhoz számtalan oly kérelem intéztetik, amely oda irányul, hogy a hadicélokra igénybe vett harangok nemes ércanyaga az öntvényből kivonassék s az illető harangtulajdonosoknak visszaszolgáltassék: a hadügyminiszter úr Önagyméltósága egyes konkrét kérelmeket különleges elbírálásban elvből nem részesíthet, s a nemes ércanyag kiválasztásával járó körülményes és nehéz eljárás sem engedi meg azt, hogy az ez iránt való kérelmeknek hely adassék.

Fentiek szíves tudomásul vételét kérve vagyok

Atyafiságos szeretettel:

Debreczen, 1918 június hó 30-án.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

4063—1918.

Körlevél.*Nagyfiszteletű Esperes úr!*

Közlöm egyházkerületi közgyűlésünk 181—1918. sz. alatt hozott határozatát:

Az esperesi kar a 44—917. kg. sz. felhívására a stóla rendezés tárgyában beérkezett egyházmegyei vélemények alapján a Veres Géza indítványának mellőzésével közgyűlésünk a következő határozatot hozza:

1. A rendes helyen és időben (templom s kánonikus órák) végzett

keresztelés minimális díja 2 K

esketés 4 K

imádságos temetés. 6 K

2. A más helyen, időben és módon végzett lelkészi szolgálat díja az ugyanazon egyházban ma fizetett stóla kétszerese, ha azonban e kétszeres stóla sem érne el az 1. pont alatt megállapított minimális stóla kétszeresét, ott az legalább erre az összegre emelendő fel.

3. Közgyűlésünk 33—1896. és 34—917. számú határozatainak megismétlésével felhívja azon egyházak presbiteriumait, melyek azt még nem tették meg, hogy a keresztelési s esketési stólát mielőbb váltsák meg s az egyházmegyék erre vonatkozólag összesítve őszi közgyűlésünkre jelentsenek.

4. A kántori ná imális temetési stóla következőkép állapítatik meg:

énekszós temetés kántori díja 2 K

imádságos temetés kántori díja 4 K

oratóriós és prédikációs temetés kántori díja 6 K

Ahol az 1. és 4. pontban említett stólánál magasabb díjszabás van érvényben, az e határozat által nem érintetik.

Atyafiságos szeretettel

Debreczen, 1918 július 3.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

4525—1918.

Körlevél

valamennyi kebeibeli Nagytiszteletű Lelkészi Hivatalhoz.

Amúlt években felhívtam Nagytiszteletű nagybecsű figyelmét arra, hogy a hadicélokra igénybe vett bronzharangoknak acélharangokkal való pótlása sem a honvédelem, sem a hazai ipar szempontjából nem kívánatos, sőt egyenesen káros.

A Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter úrnak folyó év május hó 17-én 36,014. sz. a. kelt határozata értelmében ismételtén felhívom Nagytiszteletű szíves figyelmét arra, hogy szakértők állítása szerint,

az öntött acélharangok hangja ugyan tiszta, de minden zengés nélküli, a harangozással járó rázkódítás e harang állagának változtatásával jár, mi a harang hangját kedvezőtlenül befolyásolja, továbbá, hogy az acélharangok a rozsdásodásnak nagyon kitéve lévén, kevésbé tartósak stb.

Mínthogy feltehető, hogy egyházközségeink részéről is lesz kíváncsi az acélharangok megrendelése iránt, fentiek alapján felhívom Nagytiszteletűt, hogy az ilyen kíváncsi érvényesülését, illetve kivihetését tőle telhetőleg megakadályozni, s az erről való tudomása idején hivatalomat haladéktalanul értesíteni méltóztassék.

Atyafiságos szeretettel:

Debreczen, 1918 június hó 30-án.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

PÁLYÁZAT.

A Tiszaroff-pusztagyendai községi iskolaszék a református tanítói állásra pályázatot hirdet. Javaldalmazása: törvényszerű fizetés, 3 szobás lakás a mellékkeliségekkel és $\frac{1}{4}$ hold kert. Megválasztott tanító kötelessége az iskolaszék által reá bízott osztályok vezetése, ismétlő iskolások és a református vallásoktatás. Vasárnap és ünnepnapokon a református hivekkel istentiszteletet tart, amiért a tiszaroffi református egyháztól 200 (kétszáz) korona díjazásban részesül. Orgonazni tudók előnyben részesülnek. Pályázat határideje július 15. A megválasztott tanító állását 1918. évi szeptember hó 1-én köteles elfoglalni. Nők is pályázhatnak. Kérvények dr. Bodnár Sándor isk.-széki elnök címére Tiszaroff küldendők.

3—3

Pályázati hirdetés.

A vajai református egyháztanács halálozás folytán megüresedett férfi tanítói állásra pályázatot hirdet. Javaldalma: 2 szobás lakás, konyha, egyháztól 100 korona, államtól törvényszerű fizetékiegészítés. Kötelessége: a reabizandó osztályok tanítása. Lelkészi és kántor akadályoztatása esetén helyettesítés. Pályázati határidő augusztus 1. Állás választás után azonnal elfoglalandó. Személyes megjelenés előny. Megválasztottnak útiköltsége megtérítetik. Pasta, vasútállomás helyben.

Református egyháztanács.

Pályázat.

A márokpapii (Bereg m.) református egyház pályázatát hirdet kántor-tanítói állásra.

Javadalom: a) 3 szobás lakás, konyha, kamara, melléképületek, gyümölcsös és külső-kert, b) 10 hold 382 □ öl szántóföld, rét és legelő-illeték 3 hold 610 □ öl (1600 ölével), c) 450 kor. készpénz megfelelő áll. fiz. kiegészítéssel, d) stóla körülbelül 50—60 kor., e) háborus segély.

Kötelesség: I—VI. vegyes osztatlan osztályok és ismétlősök tanítása, presb. jegyzőkönyv vezetése, lelkész akadályoztatása esetén templomi szolgálat végzése.

Pályázati határidő augusztus 1. Állás aug. 15-én elfoglalandó.

Gyakorlattal bíró okleveles tanítónők is beadhatják pályázati kérvényüket a lelkészi hivatalhoz.

Márokpapi, 1918 június 16.

ifj. Kallós Tivadar,
református lelkész, isk.-széki elnök.

1—3

Pályázat

A máramarosszigeti református főgimnázium igazgatótanácsa pályázatát hirdet egy latin-német, esetleg magyar és egy rajzszakos helyettes tanári állásra.

A fizetés 2000 korona. A nyelvi szakos helyettes tanársággal az internátusi segédfelügyelőség is egybe van kötve, melyért lakás és teljes ellátás jár.

A pályázni kívánók kérvényeiket július hó 31-ig küldjék be a főgimnázium igazgatóságához.

Máramarosszigeten, 1918 június hó.

Héder János,
elnök.

Juhász Péter,
igazgató.

1—2

Pályázat.

A szamoszegi református egyház pályázatot hirdet V-ik rendes tanítói állásra. Fizetése: 1. megfelelő lakás, 2. 100, azaz Egyszáz korona az egyház pénztárából, 3. fizetés kiegészítés az államtól.

Kötelessége: egy, esetleg két osztálynak a tiszántúli egyházkerület tanterve szerinti vezetése, illetve tanítása, ismétlőiskolások tanítása, kántor akadályoztatása esetén annak helyettesítése.

Pályázati kérvények a szükséges okmányokkal felszerelve legkésőbb augusztus hó 1-ig a szamoszegi református lelkészi hivatal címére beküldendők.

Batta Miklós,
református lelkész.

Pályázati hirdetés.

A hajdunánási református főgimnázium fenntartó testülete pályázatát hirdet

a) egy mennyiségtan-természettani rendes tanári és

b) egy rendes tornatanítói állásra.

A rendes tanár fizetése 2400 korona és a megfelelő állami fizetékiegészítés. Ha okleveles pályázók nem jelentkeznek, az állás helyettes tanárral töltetik be, kinek fizetése 2000 kor. Más intézetnél eltöltött rendes tanári szolgálat a korpótléknál tekintetbe vétetik.

A tornatanító fizetése 1400 korona és a megfelelő állami fizetékiegészítés. A lakáspénz mindkét tanszéken az Egyházi Törvények szerint a mindenkori főzsfizetés egynegyede, vagy az iskolafenntartó megállapítása szerinti természetbeni lakás. Előnyben részesülnek azok a tornatanítók, akik az ének és zene tanítására is képesítve vannak. Ez esetben a rendes fizetésen felül külön 700 kor. óradíjazásban is részesülnek.

Csak református vallásuak pályázhatnak.

A pályázók vallásukat, életkorukat, végzett tanulmányaikat, családi, egészségi és katonai viszonyaikat, esetleges eddigi szolgálatukat feltüntetve okmányokkal felszerelt kérvényüket 1918. évi július 10-ig a főgimn. igazgatóságához nyújthatják be.

A megválasztottak állásukat 1918 augusztus 31-én kötelesek elfoglalni.

Hajdunánás, 1918 június 16-án.

Benkő Lajos sk.,
a főgimn. igazg.-tanács elnöke.

1—2

Pályázat.

A szamosalyi-i (Szatmár m.) református egyház pályázatát hirdet helyettes kántortanítói állásra.

Javadalma: 1. két szoba, konyha, előszobából álló lakás s megfelelő mellék épületek. A konyhakert feles haszna s almából és szilvából álló gyümölcs termés, egészen 150—200 korona értékben. 2. 18.1413 kat. hold tagosbirtok ez évi bérjövödelme 750 korona és három szekér szalma. 3. Tüzifa a tagon körüli akácfából levágva s házhoz hordva. 4. Készpénz az egyház pénztárából évnegyedes előleges részletekben 600 korona. 5. Tandíjpótlás címen 650 korona. 6. Stóla jövedelem 50—60 korona. 7. Ismétlőiskolások tanításáért fejenként 2—2 korona = 80 korona.

Pályázhatnak okleveles, képezdét végzett vagy nyugdíjas tanítók is július 20-ig. Az állás legkésőbb szeptember 1-re elfoglalandó. Saját érdekében azonban ajánlatos augusztus elsőjén.

Kötelessége: I—VI. oszt. vegyes iskola ta-

nítása a tiszántúli egyházkerület tanterve szerint. Presbyteri gyűlés jegyzőkönyvének vezetése. Lelkész akadályoztatása esetén a templomi szolgálat végzése. Gyülekezési ének vezetése.

Jegyzet. Az állás egy év elforgása alatt valószínűleg állandósítva lesz az 1914-ben hősi halált halt tanító holtta nyilváníttása után, amikor a magát érdemesített helyettes tanító véglegesítettén, jövedelme megfelelő kiegészítéssel lényegesen emelkedni fog.

Kellően felszerelt kérvények a lelkészi hivatalba küldendők.

Szamossályi, 1918 június 24.

Szabó Béla,
református lelkész.

1—3

Pályázat.

A piricsei (Szabolcsmegye) református egyház hősi halál folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalom: lakás és kert természetben. Párber- és szolgálmány-váltás az egyház pénztárából 283 korona 60 fillér. 2069 kat. hold föld. Nyírpilisen 1 hold föld. 1 öl kemény tűzifa. Stóla: énekszós temetésért 2 korona, predikációs 4 korona, búcsúztatásért 8 korona. Községtől ismétlőiskola tanításért 40 korona. Szolgálati időnek megfelelő állami fizetés kiegészítés, melynek alapjául 608 korona 60 fillér vétetik, mint az egyháztól élvezett tanítói javadalom díjlevél szerinti értéke. Kötelesség: I—VI. vegyes osztályok és ismétlősök tanítása a tiszántúli református egyházkerület tanterve szerint. Kántori teendők végzése. Lelkész akadályoztatása esetén s kanonikus órákon istentisztelet végzése. Presbyteri gyűlésen jegyzőkönyv vezetése.

Kellően felszerelt kérvények augusztus hó 4-ig református lelkészi hivatalhoz küldendők.

Állás szeptember hó 1-én elfoglalandó.

Piricse, 1918 június hó 22.

Barcsa Endre,
református lelkész.

Pályázat.

Az olesvaapáti református egyházközség tanítónői állásra pályázatot hirdet.

Az állás javadalma: Egyház pénztárából 100 kor., fizetés kiegészítés az államtól. Egy szobás lakás és kert.

A tanítónő kötelessége: I—II. vegyes osztály tanítása.

Pályázhatnak református vallású okleveles tanítónők kellőleg felszerelt kérvénnyel 1918 július 21-ig.

Olesvaapáti (u. p. Olesva), 1918 június 24.

Fóris Lajos,
református lelkész, isk.-széki elnök,

1—2

Pályázat.

Az esztári református egyház fitanító-organista-kántori állásra pályázatot hirdet. Javadalom: 1. természetbeni jó lakás melléképületekkel és házi kerttel; 2. készpénz az egyházi pénztárból negyedévenként előre fizetve 102 korona; 3. tizennégy kat. hold 1042 □-öl szántóföld egy tagban, melynek adóját az egyház fizeti, 700 korona értékben; 4. másfél öl kemény tűzifa az egyház által beszállítva 57 koronn értékben; 5. törvényes államsegély 859 koronán felül. Kántori javadalom: a) 11 métermázsza kétszeres búza; b) temetési stóla; c) legátus tartásért 69 kgm. kétszeres búza és 18 korona.

Kötelesség: III—VI. osztályú fiúiskola vezetése, organista-kántori teendők végzése. Lelkész akadályoztatása esetén és kanonikus órákon istentisztelet végzése.

Pályázhatnak okleveles férfitanítók, kik kérvényeiket felszerelten július 21-ig aláírott iskolaszéki elnökhöz küldjék be. Próbaéneklés és organázás végett pályázók július 21-én, vasárnap személyesen megjelenthetnek, útiköltségük megterítettik. Az állás szeptember 1-ig elfoglalandó.

Esztár, Bihar megye, 1918 június 22.

Szücs Béla,
református lelkész, iskolaszéki elnök.

1—2

Pályázat.

A következő iskolai évre helyettes keresek a szatmárnémeti református tanítónőképzőhöz: magyar nyelvi vagy mennyiségtani szakcsoportra képesített polgári iskolai tanítónőt, ki a női kézimunka, rajz (az 1. és 2. osztályban) és slőjd tanítását is vállalja, s igazgatónak az irodában segédkezik. Ajánlatokat kér

Poszvek Irén,
igazgató,
Szatmár, református tanítónőképző.

Pályázat.

Az őri református egyház pályázatot hirdet rendes tanítónői állásra. Javadalma: lakás természetben, kertváltás, egyháztól évi 100 korona, törvényszerű fizetésekiegészítés, háborús segély stb. az államtól. Kötelessége: I. és II. osztály, esetleg más osztályok tantervszerű oktatása.

Kellőleg felszerelt pályázati kérvényüket okleveles tanítónők 1918. évi július hó 27. napjáig küldjék a református lelkészi hivatalhoz.

Őr, Szabolcsmegye. Vasúti állomás: Vaja.

Vas János,
református lelkész,